

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 230/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Zálešákom, LL.M., Heyrovského 14, Bratislava, proti postupu a uzneseniu vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Kežmarok ČVS: ORP-182/VYS-KK-2021 z 27. novembra 2023 a Okresnej prokuratúry Kežmarok č. k. Pv 320/21/7703-57 z 25. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia zákazu mučenia a podrobovania krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základných práv na nedotknuteľnosť osoby podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a zákazu mučenia podľa čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 8 dohovoru uzneseniami v trestnom konaní, ktoré žiada zrušiť s tým, že jej bude priznané finančné zadosťučinenie 3 000 eur.

II.

2. Sťažovateľke 10. júla 2021 v 23. týždni tehotenstva prišlo nevoľno a dostala silné kontrakcie. Jej manžel privolať taxík, ktorý ich odviezol do nemocnice v Kežmarku, kde bolo gynekologické oddelenie zatvorené, a preto opätovne privolať taxík, aby ich odviezol do Popradu, no počas cesty sťažovateľka pocítila bolesti. Manžel sťažovateľky preto volal núdzovú linku a vrátili sa späť do nemocnice v Kežmarku. Tam manžel sťažovateľky v snahe privolať pomoc klopal na dvere rôznych oddelení, no napriek tomu, že lekárov a zdravotné sestry informoval, že sťažovateľka rodí, nikto jej neposkytol pomoc. Preto ju naložil na ležadlo a odviezol do budovy nemocnice, kde sťažovateľka porodila bez akejkoľvek asistencie. Po príchode rýchlej zdravotnej pomoci bola

konštatovaná smrť plodu a sťažovateľka bola odvezená do nemocnice v Poprade, kde podstúpila operačný zákrok.

3. Podľa tvrdenia manžela sťažovateľky sa plod narodil živý a zomrel len pre neposkytnutie lekárskej starostlivosti. Preto bolo uznesením vyšetrovateľa z 13. júla 2021 začaté trestné stíhanie pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. V trestnom konaní bola vypočutá sťažovateľka, jej manžel, ambulatná gynekologička sťažovateľky, taxikár, lekár a sestra detskej pohotovosti v Kežmarku, rodičia detí, ktorí boli prítomní v ambulancii detskej pohotovosti. Zároveň bol zabezpečený znalecký posudok a lekárske správy, z ktorých vyplynulo, že plod bol neschopný života a ako nezrelý sa narodil mŕtvy, pričom k jeho úmrtiu došlo ešte v maternici. Plod by sa nepodarilo zachrániť ani pri poskytnutí včasnej lekárskej starostlivosti. Uznesením z 31. decembra 2021 vyšetrovateľ trestné stíhanie zastavil z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, keďže smrť plodu nebola spôsobená opomenutím povinností iných osôb.

4. Proti tomu podala sťažovateľka sťažnosť. Uviedla, že nespochybňuje závery znalca, no domnieva sa, že mohlo dôjsť k spáchaniu trestných činov ublíženia na zdraví alebo neposkytnutia pomoci, ktorá jej nebola poskytnutá v nemocnici v Kežmarku v rozpore so základnými povinnosťami a etikou zdravotníkov. Prokurátor uznesením z 18. februára 2022 uznesenie vyšetrovateľa zrušil a nariadil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Vyšetrovateľ uznesením zo 7. júna 2022 vec postúpil Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, keďže skutok by mohol byť posúdený ako priestupok alebo by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní, keďže nedošlo k spáchaniu trestných činov ublíženia na zdraví a neposkytnutia pomoci. Na sťažnosť sťažovateľky krajská prokuratúra uznesením zo 7. októbra 2022 zrušila uznesenie vyšetrovateľa a uložila mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol, keďže neboli vykonané všetky potrebné procesné úkony pre účely náležitého zistenia skutkového stavu a nebolo vykonané riadne hodnotenie dôkazov.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením vyšetrovateľa z 27. novembra 2023 vyšetrovateľ postúpil vec samosprávnemu kraju, keďže považoval za preukázané, že nejde o trestný čin, ale skutok by mohol byť posúdený ako priestupok alebo iný správny delikt. Zopakoval, že neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu usmrtenia. Nedošlo ani k spáchaniu trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 156 či § 158 Trestného zákona, keďže sťažovateľka neutrpela vážnejšie poškodenie zdravia a ani trestného činu neposkytnutia pomoci podľa § 177 ods. 2 Trestného zákona, keďže podľa znaleckého posudku nebola v stave ohrozenia života a zdravia a nejavila príznaky ťažkej ujmy na zdraví; dokonca na druhý deň po operačnom zákroku dobrovoľne opustila nemocnicu v Poprade. Proti uzneseniu podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej uviedla, že zdravotnícky personál v nemocnici v Kežmarku mal vedomosť o tom, že v nemocnici je rodiaca žena a napriek tomu sa na ňu nešli pozrieť a zistiť, či nepotrebuje zdravotnú starostlivosť. Okresná prokuratúra napadnutým uznesením z 25. januára 2024 zamietla sťažnosť sťažovateľky ako nedôvodnú a plne sa stotožnila s uznesením vyšetrovateľa.

III.

6. Podľa sťažovateľky došlo k zanedbaniu povinností zdravotníkov poskytnúť jej starostlivosť, ktoré zasiahlo do jej práv, a následne došlo k nesplneniu povinnosti zo strany orgánov štátu účinne vyšetriť podozrenia z porušenia jej práv. Je toho názoru, že zanedbaním zdravotnej starostlivosti došlo k zásahu do jej práv podľa čl. 3 a 8 dohovoru a týmto zodpovedajúcich práv podľa ústavy.

Sťažovateľka uvádza, že v nemocnici prežívala fyzickú a psychickú bolesť a utrpenie, a to, že jej nebola poskytnutá pomoc zo strany nemocnice, hoci sa jej dožadovala, ešte viac zhoršila už beztak stresujúcu situáciu. Sťažovateľka namieta nedostatok dôslednosti a rýchlosti vyšetrovania a nedostatočné odôvodnenie namietaných rozhodnutí. Dodala, že viacero faktov z výpovedí svedkov nebolo zohľadnených. Ak by tomu tak bolo, mohli by byť prijaté odlišné závery.

IV.

7. V rozsahu proti uzneseniu vyšetrovateľa sťažovateľka podala sťažnosť, o ktorej rozhodol prokurátor ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením. Právomoc prokurátora vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa. Keďže ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu vyšetrovateľa, bola ústavná sťažnosť v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

8. V rozsahu proti uzneseniu prokurátora je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

9. Podanie trestného oznámenia ako formy inej ako súdnej ochrany nezaväzuje orgány činné v trestnom konaní začať na jeho základe trestné konanie. Subjektívne právo oznamovateľa na začatie trestného stíhania negarantuje ani ústava (II. ÚS 88/99, II. ÚS 42/00, III. ÚS 176/07) či dohovor (napr. Perez proti Francúzsku z 12. 2. 2004). Oznamovateľ trestnej činnosti má právo na to, aby sa kompetentný orgán (prokurátor, policajt) jeho oznámením zaoberal, nie však na to, aby výsledok konania zodpovedal jeho predstave. Rovnako nepatrí medzi základné práva a slobody ani povinnosť orgánu štátu kvalifikovať konanie, v ktorom sťažovateľ vidí porušenie svojich práv, ako trestný čin. Oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán zaoberal. Oznamovateľ má právo byť oboznámený s opatreniami prijatými na základe jeho oznámenia a má tiež právo žiadať prokurátora o preskúmanie postupu vyšetrovateľa po podaní oznámenia. Procesným oprávneniam oznamovateľa (poškodenej osoby) však nezodpovedá povinnosť orgánov činných v trestnom konaní začať trestné konanie na základe jeho oznámenia (III. ÚS 372/2017, III. ÚS 237/2021).

10. Úlohou ústavného súdu primárne nie je preskúmať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci a ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie ústavných práv (III. ÚS 38/05).

11. O porušení označených práv by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní nevenovali trestnému oznámeniu sťažovateľky pozornosť, ktorú vyžaduje zákon. Tak tomu v prípade sťažovateľky nebolo. Vyšetrovateľ podrobne a opakovane vypočul viacerých svedkov vrátane zdravotníckeho personálu. Vykonal konfrontácie medzi jednotlivými osobami, zabezpečil znalecký posudok, doložil správy z lekárskeho vyšetrení, záznam z telefonického hovoru operátora rýchlej zdravotnej služby a správu Nemocnice Kežmarok, dodatočne vykonal ohliadku

miesta činu s fotodokumentáciou a na základe takto vykonaného dokazovania rozhodol. Vyšetrovateľ na základe vykonaného dokazovania a zhodnotenia jednotlivých dôkazov dospel k záveru, že neboli zistené skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že by zo strany zdravotníkov došlo k spáchaniu trestného činu. S týmto rozhodnutím sa okresná prokuratúra plne stotožnila a posúdila ho ako zákonné a vecne správne.

12. Z hľadiska posúdenia trestnej zodpovednosti zdravotníkov bolo rozhodujúce, či sťažovateľke bola spôsobená ťažká ujmu na zdraví (§ 158 Trestného zákona) alebo bola v nebezpečenstve smrti, či javila príznaky ťažkej ujmy na zdraví (§ 177 ods. 2 Trestného zákona). Znalecky bolo nepochybne ustálené, že sťažovateľka neutrpela ťažkú ujmu na zdraví, keďže po prevoze do nemocnice v Poprade bola pri vedomí a orientovaná, dokonca po operačnom zákroku na druhý deň z nemocnice svojvoľne odišla. Rovnako znalecky bolo zistené, že sťažovateľka nebola v stave ohrozenia zdravia a života v čase, keď sa nachádzala v nemocnici v Kežmarku, a obdobný stav nebol zdravotníkom detskej pohotovosti sprostredkovaný rozrušeným prejavom manžela sťažovateľky, ktorý jej stav nejasne interpretoval. Tieto skutočnosti vyplynuli z výpovedí svedkov. Prostý omylu je záver, že zdravotníci nemohli vedieť, že sťažovateľka už rodí. Rovnako z dokazovania nebola pochybnosť o tom, že zdravotníci ležiacu sťažovateľku nemohli ani priamo zblízka vidieť, keďže sa nenachádzala pri dverách ambulancie. Preto ich odkaz na to, aby šla do pôrodnice, nemožno považovať za porušenie ich povinnosti.

13. Z namietaného uznesenia prokurátora v spojení s priebehom trestného konania nemožno dospieť k záveru o nedostatočnom rozsahu vyšetrovania. Orgány činné v trestnom konaní vykonali množstvo dôkazov a svoje závery, podľa ktorých neboli zistené skutočnosti na vyvodenie trestnej zodpovednosti voči zdravotníkom, riadne zdôvodnili. Nie je možné dospieť k záveru, že by sa orgány činné v trestnom konaní dopustili či už skutkového, alebo právneho omylu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu